

การออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวด้วยเรขศิลป์ บ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก
อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

DESIGNING TRAVEL MAPS AND CALENDARS WITH GRAPHIC DESIGN,
BIRTHPLACE OF PHRAYA PHICHAIR DAB HAK, PHICHAIR DISTRICT,
UTTARADIT PROVINCE

อุสม่า พันไพศาล^{1*}

¹คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Usuma Panpaisan^{1*}

¹Faculty of Industrial Technology, Uttaradit Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Design.love1997@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวบ้านเกิดพระยาพิชัยด้วยเรขศิลป์ อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ และประเมินผลความพึงพอใจของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนที่ที่ออกแบบ ด้วยวิธีการวิจัยแบบวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียประกอบด้วย ผู้นำชุมชนจำนวน 2 คน ตัวแทนชุมชน ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ จำนวน 3 คน และประชาชนในชุมชนทั่วไป 10 คน จากการสัมภาษณ์และการระดมความคิดของผู้มีส่วนได้เสียของการจัดทำแผนที่ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของแผนที่ที่ใช้การจัดองค์ประกอบของเรขศิลป์ ได้แก่ การจัดวางองค์ประกอบ อักษรและสี ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดวางแผนที่เส้นและปฏิทินท่องเที่ยวบ้านพระยาพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ อีกทั้งรูปภาพที่ใช้เป็นภาพประกอบบนแผนที่สามารถสื่อถึงสถานที่นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย และการจัดวางองค์ประกอบโดยรวมของแผนที่มีความเหมาะสม รวมถึงแผนที่สามารถดึงดูดให้ผู้ใช้งานสนใจในตัวแผนที่ มีค่าเฉลี่ย 4.66 ซึ่งอยู่ในช่วงน้ำหนักคะแนนระหว่าง 4.50-5.00 เมื่อเทียบกับเกณฑ์แล้วความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในด้านผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้มีส่วนได้เสียมีการตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สื่อทัศนศิลป์ในการสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชน โดยเฉพาะการใช้ภาพและรูปทรงที่สื่อถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของพระยาพิชัย ส่งผลให้แผนที่ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการนำทาง แต่ยังเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวของท้องถิ่นและส่งเสริมความภาคภูมิใจของชุมชน อีกทั้งข้อเสนอเชิงนโยบายแนะนำให้ภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้ด้านศิลปะกับการท่องเที่ยว รวมถึงสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบและผลิตสื่อท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในระดับพื้นที่

คำสำคัญ : แผนที่การท่องเที่ยว, เรขศิลป์, อำเภอพิชัย

Abstract

This research aimed to design a tourism map and calendar for the hometown of Phra Ya Phichai in Phichai District, Uttaradit Province, using principles of geometric art, and to assess the satisfaction levels of local residents and tourists with the designed map. The study employed both quantitative and qualitative research methods. Data were collected through stakeholder consultations, including two community leaders, three tourism management representatives, and ten local residents. The findings revealed that the map design effectively incorporated elements of geometric composition such as layout, typography, and color schemes. The overall design was deemed appropriate, with images clearly representing each location in an accessible and visually appealing manner. The average satisfaction score was 4.66 (on a scale of 4.50–5.00), indicating a very high level of satisfaction among participants. Qualitative results further revealed that stakeholders recognized the importance of using visual art media to communicate local identity. In particular, the use of culturally and historically relevant imagery and forms was found to enhance community pride and offer more than mere navigational utility—the map served as a medium for storytelling and cultural expression. Policy recommendations include encouraging governmental and local agencies to integrate artistic knowledge into tourism development, and to promote community participation in the design and production of tourism materials, in order to strengthen both local economic and cultural sustainability.

Keywords : Tourism Map, Geometric Art, Phichai District

1. บทนำ

พระยาพิชัยดาบหักเป็นบุคคลสำคัญของจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ได้รับการยกย่องในฐานะวีรบุรุษแห่งกรุงธนบุรี เป็นแม่ทัพเอกของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ด้วยความกล้าหาญ ความเสียสละ และความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง ฉายา “ดาบหัก” มีที่มาจากเหตุการณ์สำคัญระหว่างไทยกับพม่า ท่านได้ใช้ดาบคู่ใจฟาดฟันจนดาบหักเหลือข้างเดียว อย่างไรก็ตาม บ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 และหมู่ 6 บ้านห้วยคา ตำบลในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งมีที่ประมาณ 326 ไร่เศษ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ภายในมีการจัดแสดงชีวประวัติพระยาพิชัยดาบหักและมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น และมีรูปอนุสาวรีย์พระยาพิชัย และลานสวนกว้างที่ตกแต่งด้วยไม้ประดับที่มีความร่มรื่นสวยงามเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอพิชัย ซึ่งอยู่ในความดูแลของว่าการอำเภอพิชัย เปิดให้บริการทุกวันช่วงเวลา 08.30-16.00 น. ด้วยปัจจุบันรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชน โดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง เชื่อมโยงเส้นทางในการท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่น มีความพร้อมของอัตลักษณ์ของชุมชนท่องเที่ยว ซึ่งบ้านเกิดพระยาพิชัยเป็นอีกหนึ่งอำเภอที่มีวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่น่าสนใจในเรื่องของประวัติศาสตร์รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีที่ผู้คนต่างถิ่นเดินทางมาท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในบ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก เป็นการเดินทางที่จำเป็นต้องมีแผนที่เพื่อนำสถานที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่สำคัญได้ รวมถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ต้องสื่อสารใช้แผนที่ให้ผู้ใช้ได้รับรู้ เข้าใจได้ง่าย และมีการนำเสนอได้ชัดเจน แผนที่จะถูกมองในฐานะข้อมูลภาพหรือทัศนศิลป์ (Visual Communication) การสื่อสารภูมิศาสตร์ในมุมมองภาพเหล่านี้ภาษาภาพ

ยังสามารถแบ่งเทคนิค รูปแบบการนำเสนอ เพื่อสร้างเอกลักษณ์เฉพาะแหล่งท่องเที่ยวได้อีก โดยสามารถแบ่งได้คือ 1) ภาพประเภทอุปลักษณ์ (Pictorial Symbol) เป็นสัญลักษณ์ระดับ ดีความง่าย เพราะนำเสนอเป็นภาพกึ่งรูปธรรม เปรียบได้กับภาพที่เป็นภาพวาดเหมือนจริง (Art & Craft) ทำให้ยังคงรูปเดิมกับตัวที่สื่อสาร 2) ภาพประเภทเชื่อมโยง ภาพกึ่งนามธรรม (Associative Sign) ลักษณะภาพในกลุ่มนี้ เช่น ภาพวาดกึ่งนามธรรม หรืองานฝีมือ (Hand Drawn) ที่มีรายละเอียดความสมจริงลดทอนลงมา (Megg, 1998) และ 3) ภาพประเภทเรขาคณิต (Geometric) หรือภาพนามธรรม อาทิ งานชุดสัญลักษณ์กราฟิกทั่วไป เช่น ลูกศร เป็นลักษณะภาพแบบประดิษฐ์ขึ้นเองอาศัยความเข้าใจร่วมกันเป็นแบบสากล (Convention) (Robinson, 2005) แต่ภาพแผนที่ประชาสัมพันธ์เดิมที่มีอยู่ยังไม่สามารถแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้อย่างมีเอกลักษณ์และสื่อความหมายของสถานที่วัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีความสนใจในสถานที่ท่องเที่ยว อีกทั้งไม่สามารถให้คำตอบของการไปท่องเที่ยวได้ในที่ต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุมผ่านทางสื่อในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีองค์ประกอบที่ใช้ในการทำงาน ประกอบด้วยภาพและตัวอักษร เป็นสำคัญในการออกแบบเรขศิลป์ (Graphic Design) เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปสู่สถานที่ต่าง ๆ ตามต้องการ ในการจัดทำเครื่องมือเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายได้นั้น โดยสร้างภาพประกอบและอักษรเพื่อบอกทิศทาง ระบุสถานที่ เป็นการให้ข้อมูลอย่างมีระเบียบและเป็นรูปธรรม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวด้วยเรขศิลป์ บ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยว บ้านเกิดพระยาพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้ถึงแหล่งท่องเที่ยวและเกิดประโยชน์ในเชิงพื้นที่อีกทางหนึ่ง

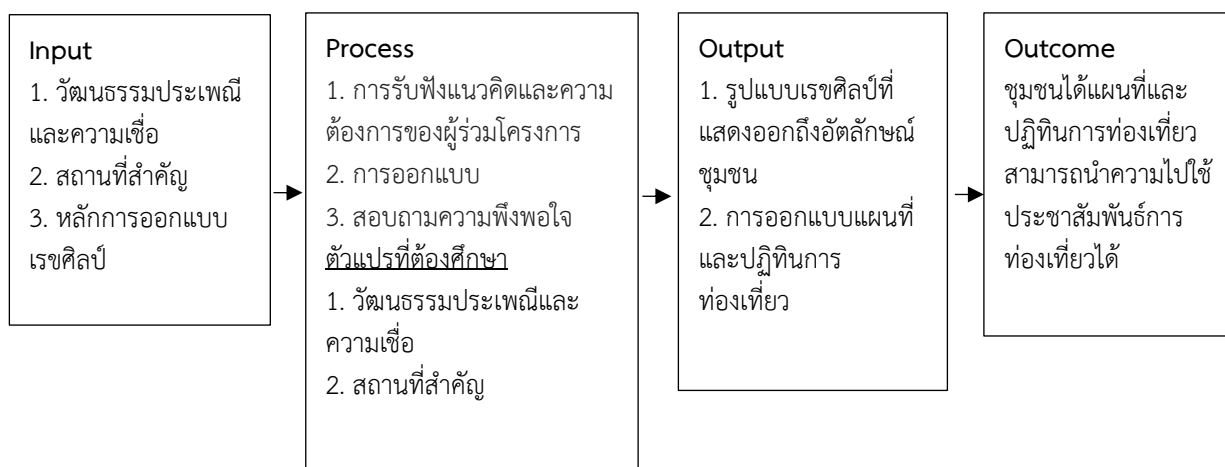
2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.1 เพื่อออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวบ้านเกิดพระยาพิชัยด้วยเรขศิลป์ อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

2.2 เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนที่ที่ออกแบบ

3. กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวด้วยการออกแบบเรขศิลป์ บ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้แนวคิดจากนักวิชาการต่าง ๆ โดยใช้หลักการดังนี้

4. วิธีการดำเนินงานวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชนจำนวน 2 คน 2) ตัวแทนชุมชนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ จำนวน 3 คน 3) ประชาชนทั่วไป 10 คน และ 4) นักท่องเที่ยว 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

4.1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชาชนบ้านห้วยคา ตำบลในเมือง อำเภอพิชัย ซึ่งมีการสุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมในประเด็น รูปแบบการออกแบบแผนที่ รูปแบบของการใช้ตัวอักษร การใช้สี และการใช้ภาพ และสัญลักษณ์

4.2.2 การวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามกึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อแผนที่บ้านเกิดพระยาพิชัยด้วยเรขศิลป์

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานออกแบบแผนที่และปฏิทิน

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการสอบถามและวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอตามจุดประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

5.1 ผลการออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวบ้านเกิดพระยาพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วยข้อมูลที่ได้นำมาใช้ในการออกแบบ ดังนี้

5.1.1 รูปแบบการออกแบบแผนที่ (Design Pattern) และจัดโครงสร้างรูปแบบการออกแบบให้เรียบง่าย สามารถใช้ได้ในระยะยาว

5.1.2 รูปแบบของการใช้ตัวอักษร (Typography) ได้เลือกใช้การแบ่งลักษณะของการใช้งานให้มีความเรียบง่าย ทันสมัย ไม่เป็นทางการ ซึ่งแบ่งได้เป็นดังนี้

- 1) หัวเรื่องและโปรยนำ (Headline and Stand-First)
- 2) เนื้อหา (Body Copy)
- 3) คำบรรยายภาพ (Captions)

5.1.3 การใช้สี (Color) ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบของชุดสี (Anatomy of Color Palette) (Chapman, 2014) เป็นกรอบในเก็บข้อมูลสี แบ่งลักษณะหน้าที่ของสีที่มีการใช้งานในองค์ประกอบต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- 1) สีพื้นฐาน (Base Colors) สีสำหรับพื้นหลัง เป็นสีขาว
- 2) สีหลัก (Main Colors) สีสำหรับตัวอักษร สัญลักษณ์และองค์ประกอบหลัก เป็นสีที่สื่อถึงวัฒนธรรมและความเป็นท้องถิ่น ได้แก่ สีนํ้าตาล สื่อความเป็นวัฒนธรรม
- 3) สีเน้น (Accent Colors) สีสำหรับองค์ประกอบที่ต้องการเน้นให้โดดเด่น ได้แก่ สีเขียว สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ สีนํ้าเงิน สื่อถึงความจงรักภักดี ความสงบ และสีแดง เป็นสีที่สื่อถึงความรุ่งเรือง

5.1.4 การใช้ภาพและสัญลักษณ์ เพื่อจะนำมาออกแบบบนแผนที่ ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) ประเพณีประจำปี ได้แก่
 - 1.1) เดือนกุมภาพันธ์ มีงานนมัสการหลวงพ่โต ณ วัดหน้าพระธาตุ ตำบลในเมือง
 - 1.2) เดือนเมษายน 1) งานบ้านเกิดพระยาพิชัย วันที่ 7-9 เมษายน เป็นประจำทุกปี ณ อนุสรณ์สถานบ้านเกิดพระยาพิชัย ตำบลในเมือง 2) ประเพณียกรง ชุมชนเวียงลาว ณ วัดกองโค ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย
 - 1.3) เดือนธันวาคม พิธีงานสมโภช เจ้าแม่ทับทิม อำเภอพิชัย ณ ศาลเจ้าแม่ทับทิม ตำบลในเมือง อำเภอพิชัย
- 2) ของกินประจำถิ่นที่เป็นที่นิยมและมีรสชาติเป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ ไส้กรอกข้าวและแกงคั่วหอยขม

ดังนั้นการออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง นำมาสู่การออกแบบแผนที่การท่องเที่ยวและปฏิทินการท่องเที่ยว 3 แบบ ดังนี้ 1) แผนที่บ้านเกิดพระยาพิชัย 2) แผนที่ท่องเที่ยว 11 ตำบล อำเภอพิชัย 3) ปฏิทินการท่องเที่ยววัฒนธรรมอำเภอพิชัย โดยงานออกแบบทั้งหมดนี้นำไปใช้ในรูปแบบของสื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ของอำเภอพิชัย ในส่วนของการท่องเที่ยว เฟซบุ๊กของอำเภอพิชัย อีกทั้งในส่วนของหน้าทางเข้าบ้านเกิดพระยาพิชัย จะนำไปสร้างเป็นป้ายขนาดกว้าง 3 เมตร ยาว 5 เมตร เพื่อให้ผู้ที่มาท่องเที่ยวได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นในการรับชมสถานที่

ภาพที่ 1 ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวและของกินขึ้นชื่อของอำเภอพิชัย

ภาพที่ 2 แผนที่บ้านเกิดพระยาพิชัย

ภาพที่ 3 แผนที่ท่องเที่ยว 11 ตำบล อำเภอพิชัย

ภาพที่ 4 ปฏิทินการท่องเที่ยววัฒนธรรมอำเภอพิชัย

5.2 ประเมินผลความพึงพอใจของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนที่ที่ออกแบบ

จากการออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวด้วยเรขศิลป์ บ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้นำแบบที่ได้ไปประเมินความพึงพอใจของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบการวัดของ Likert (บัวรัตน์ ศรีนิล, 2560) ได้ผลประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ยและค่ามาตรฐานที่ได้จากการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง

รายการประเมิน	ผลการประเมิน	
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดวางแผนที่เส้นและปฏิทินท่องเที่ยวบ้านพระยาพิชัย อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์	4.80	0.44
2. สัญลักษณ์บนแผนที่สามารถบ่งบอกถึงสถานที่นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน เรียบง่ายและเข้าใจง่าย	5.00	0.00
3. สามารถมองเห็นความแตกต่างกันของสัญลักษณ์บนแผนที่ได้ โดยที่สัญลักษณ์นั้นไม่กลมกลืนกับองค์ประกอบบนแผนที่	4.20	1.09
4. รูปภาพที่ใช้เป็นภาพประกอบบนแผนที่สามารถสื่อถึงสถานที่นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.80	0.44
5. ข้อมูลบนแผนที่มีความสมบูรณ์ กระชับ และเข้าใจได้ง่าย	4.00	0.00
6. ตัวอักษรบนแผนที่สามารถอ่านง่ายและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	4.60	0.54
7. สีแผนที่ใช้บนแผนที่มีความเหมาะสมและสวยงาม	4.60	0.54
8. การจัดวางองค์ประกอบโดยรวมของแผนที่มีความเหมาะสม	4.80	0.44
9. แผนที่สามารถดึงดูดให้ผู้ใช้งานสนใจในแผนที่	4.80	0.44
10. แผนที่ท่องเที่ยวนี้มีประโยชน์ต่อคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว	5.00	0.00
เฉลี่ยรวม	4.66	0.39

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวด้วยเรขศิลป์ บ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.66 จากคะแนนเต็ม 5 อยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีคะแนนมากที่สุดก็คือ 1) สัญลักษณ์บนแผนที่สามารถบ่งบอกถึงสถานที่นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน เรียบง่ายและเข้าใจง่าย และ 2) แผนที่ท่องเที่ยวนี้มีประโยชน์ต่อคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยที่ 5.00 ลำดับที่สอง ได้แก่ 1) ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดวางแผนที่เส้นและปฏิทินท่องเที่ยวบ้านพระยาพิชัย อำเภอฟิชัย 2) รูปภาพที่ใช้เป็นภาพประกอบบนแผนที่สามารถสื่อถึงสถานที่นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย 3) การจัดวางองค์ประกอบโดยรวมของแผนที่มีความเหมาะสม และสุดท้าย 4) แผนที่สามารถดึงดูดให้ผู้ใช้งานสนใจในแผนที่ ผลประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.80 และลำดับที่สาม ด้านตัวอักษรบนแผนที่สามารถอ่านง่ายและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และด้านสีแผนที่ใช้บนแผนที่มีความเหมาะสมและสวยงาม มีค่าเฉลี่ยที่ 4.60

6. บทสรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “การออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวด้วยเรขศิลป์บ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์” สามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อออกแบบแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยวบ้านเกิดพระยาพิชัยด้วยเรขศิลป์ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ 2) เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนที่ที่ออกแบบ สามารถอธิบายได้ดังนี้

การออกแบบเรขศิลป์ในแผนที่และปฏิทินการท่องเที่ยว โดยใช้หลักการองค์ประกอบเรขศิลป์ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบหลักคือ รูปร่าง โดยนำรูปภาพของสถานที่จริง นำมาตัดทอนและประกอบกับภาพประกอบ ด้วยหลักการจัดสัดส่วน (Proportion) เน้นความสัมพันธ์ของภาพที่นำมาประกอบส่วนรวม รวมถึงสัญลักษณ์ อักษรและสีที่ใช้ สามารถสื่อสารและบ่งบอกข้อมูลได้เป็นอย่างดี เมื่อองค์ประกอบทุกอย่างมารวมกันแสดงออก ผ่านเรขศิลป์บนแผนที่ จะก่อให้เกิดงานที่มีความโดดเด่นของชุมชนที่ต้องการสื่อสารด้วย ผลการวิจัย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจันท์ เทียงสุรินทร์ (2564) การออกแบบเรขศิลป์เพื่อเปลี่ยนสภาพนอน-เพลส โดยใช้แนวคิดพลเมืองโลกร่วมกับทุนทางวัฒนธรรมไทย กรณีศึกษาเมืองพินาย ที่สรุปว่า การออกแบบเรขศิลป์ บนบรรทัดฐานสำหรับสินค้าชุมชน โดยใช้ข้อมูลภูมิศาสตร์กายภาพและภูมิศาสตร์มนุษย์มาประยุกต์ เป็นกลยุทธ์ในการสื่อสารอัตลักษณ์บนบรรทัดฐาน สามารถเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการสร้างองค์ประกอบ เรขศิลป์บนบรรทัดฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการใช้อัตลักษณ์ทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ในชุมชนในงาน ออกแบบเรขศิลป์บนบรรทัดฐาน สำหรับสินค้าชุมชนได้อย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ สิ้นเทา (2560) เรื่อง การออกแบบเรขศิลป์จากผญา ซึ่งโดยการนำเอกลักษณ์ของความเป็นอีสาน แสดงผ่านงานออกแบบ ทั้งรูปแบบตัวอักษรและข้อมูล คำ ความหมาย จัดวางให้เข้ากันกับภาพประกอบ ที่สร้างขึ้นแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวของข้อความนั้น ๆ สร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับผญาเหล่านี้ สามารถสร้างความสวยงาม แปลกใหม่ให้กับผญาได้เป็นอย่างมาก ช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับผู้ที่ได้พบเห็นและ หากได้รับการพัฒนาต่อโดยนำเอกลักษณ์ที่สร้างจากตรงนั้นไปใช้ให้เกิดความน่าสนใจทำให้เกิดรูปแบบใหม่ ของการนำเสนอจากรูปแบบที่มีอยู่เดิม

ในการออกแบบแผนที่นั้นจำต้องระบุตำแหน่งของสถานที่นั้น ๆ ให้สามารถแสดงสถานที่สำคัญ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ที่อ่านแผนที่ได้เข้าใจ สามารถเพิ่มความรู้ในจุดที่ท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ องค์ประกอบทางเรขศิลป์ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนภุต ดิษยครินทร์ (2565) เรื่อง การออกแบบเรขศิลป์ เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแคมป์ปิ้งจังหวัดปราจีนบุรี ได้กล่าวว่า การออกแบบเรขศิลป์ที่ดี ใช้ Design Trend เป็นเกณฑ์ ซึ่งได้แก่ โลโก้ ตัวอักษร กราฟิก และภาพถ่ายในการออกแบบ ให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ของสารที่ต้องการจะสื่อ (Concept) ที่เหมาะสมเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายง่ายต่อการใช้งาน ที่แสดงให้เห็น ของจุดเด่นในสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิสิฐ ตั้งพรประเสริฐ (2560) ได้ศึกษา การออกแบบเครื่องหมายบนแผนที่เพื่อใช้กำกับความหมายบ่งชี้จุดท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ซึ่งการใช้ เครื่องหมายเพื่อกำกับหมายบนแผนที่แก่ภาพ ทำให้สร้างแรงจูงใจในด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เป็นสัญลักษณ์ระดับตีความง่าย เพราะนำเสนอเป็นภาพกิจกรรม

7. ข้อเสนอแนะ

การสร้างแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวอาจเพิ่มเรื่องของแหล่งที่พัก ร้านอาหาร และเครื่องดื่มประจำถิ่น ที่ควรไป ในรูปแบบ AR (Augmented Reality) อีกหนึ่งการนำเสนอแผนที่อีกรูปแบบในอนาคต

8. กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “เส้นทางการท่องเที่ยวบ้านเกิดพระยาพิชัย” ที่ได้รับ งบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ประจำปี 2564

9. เอกสารอ้างอิง

จันท์ เทียงสุรินทร์. (2564). *การออกแบบเรขศิลป์เพื่อเปลี่ยนสภาพนอน-เพลสโดยใช้แนวคิดพลเมืองโลกร่วมกับทุนทางวัฒนธรรมไทย กรณีศึกษาเมืองพินาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธนกฤต ดิษยครินทร์. (2565). การออกแบบเรขศิลป์เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแคมป์ปิ้งจังหวัดปราจีนบุรี. *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 8309. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/8309>.
- ธนวัฒน์ สีนเทา. (2560). *การออกแบบเรขศิลป์จากผญา*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- บัวรัตน์ ศรีนิล. (2560). เอกสารประกอบการเรียน การออกแบบวิจัยธุรกิจ การเก็บรวบรวมข้อมูลการออกแบบสอบถามและการเลือกตัวอย่าง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิสิฐ ตั้งพรประเสริฐ. (2560). การออกแบบเครื่องหมายบนแผนที่เพื่อใช้กำกับความหมายบ่งชี้จุดท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 10(2), 2871-2882.
- Chapman C. (2014). *Color for Web Design*. London: ILEX.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Meggs, P. B. (1998). *Type & Image: The Language of Graphic Design*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Robinson, K. S. (2005). *Forty signs of rain*. Spectra. New York: Hachette Book Group.